

А. Сибірний, директор Інституту біології клітини НАН України, академік НАН України:

«Парадокси, які склались у вітчизняному науковому середовищі, яскраво відображують приклад нашої установи. Створена 13 років тому згідно з урядовою постановою від 14 липня 2000 р. на базі Відділення регуляторних систем клітини Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України, нині вона широко відома у міжнародному науковому світі. Результати наших досліджень, а вони стосуються молекулярно-генетичних і біохімічних механізмів регуляції метаболізму у дріжджів та створення нових біотехнологічних процесів і продуктів на основі цих мікроорганізмів, а також вивчення молекулярних механізмів регуляції проліферації, диференціації та апоптозу в нормальних та пухлинних клітин тварин і людини, використовують учені США, Японії, Польщі, Швеції, Австрії, Німеччини, Болгарії, Росії та багатьох інших країн. За міжнародними контрактами та грантами співробітники інституту залучають значний обсяг коштів, якими не можемо скористатись. Один з останніх прикладів – транш, що надійшов від Європейського Союзу за роботу в технічному проекті “Наукова інтеграція польсько-української транскордонної території в галузі моніторингу та детоксикації шкідливих речовин в навколишньому середовищі” в рамках Програми прикордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна. Головне управління Державної казначейської служби України у Львівській області наклало на нього “руку”, а бюджетних надходжень недостатньо. Вони, як правило, призначені на зарплату і комунальні послуги. Тому говорити про системні зрушення в українській науці не можна.

...Окрім централізованого забезпечення, необхідні прилади, реактиви та матеріали отримуємо за рахунок коштів конкурсних, госпдоговірних тем та міжнародних грантів. Вони дозволяють похвалитись сучасним обладнанням і ключевою лабораторією молекулярної і клітинної біології – однієї з трьох в Україні. Завдяки зарубіжним партнерам відряджаємо наших співробітників за кордон, де вони проводять дослідження, яких на даний час не можна виконати в інституті. До речі, такий підхід приваблює до нас молодь. Майже 80 % випускників біологічного факультету Національного університету ім. І. Франка розпочинають у нас свій науковий поступ. Ще студентами вони беруться за актуальні теми, які лягають в основу бакалаврських та магістерських робіт, пізніше – як молоді спеціалісти – їдуть на стажування, окремі вертаються, але, головне, з більшістю з них продовжується співпраця, яка дозволяє реалізувати важливі проекти, що викликають інтерес зарубіжних науковців і підприємців.

...Загалом, ми працювали за шістьома відомчими темами, з яких п'ять

фундаментальних і одна прикладна, за цільовими програмами прикладних досліджень НАН України – 15 тем, в числі яких бродіння рослинної біомаси (лігноцелюлози). Вона на 50 % формує побутове сміття, з якого завдяки нашим дослідженням можна видобувати газ. Для прикладу, у Швеції його використовують для заправки автобусного парку. А відоме ПрАТ “Компанія “Ензим” (колишній Львівський дріжджовий завод) запровадило запропоновану нами методику визначення етилового спирту, що служить критерієм плановості виробничого процесу. І таких прикладів чимало.

...Ми виконуємо дослідження за вісьмома проектами з міжнародними та зарубіжними організаціями, шістьома – молодіжними міжнародними грантами. Є у нас низка вчених, у тому числі молодих, які отримують стипендії Президента України, Національної академії наук, обласної державної адміністрації та голови обласної ради, відзначені Державною премією України в галузі науки і техніки. А тому вважаю, що повинна бути запроваджена система оцінювання діяльності наукових установ за важливістю розробок. Вже давно назріла необхідність у своєрідному аудиті вітчизняної науки, який би допоміг відсіяти все застаріле, зосередити увагу та ресурси на найважливіших напрямках світового розвитку, створити належні умови праці та мотивацію для молодих вчених. Тільки структурні зміни дозволять підняти українську науку на вищий рівень» *(А. Сибірний: Українська наука потребує структурних змін // Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України (<http://www.dkni.gov.ua>). – 2013. – 18.06).*